

LITERATUUR:

Adam, William, 1960: Mollesques terrestres et dulcicoles. Faune de Belgique. Mollusques tome 1. Brussel.

Beeftink, W. G., M. C. Daane en W. de Munck, 1971: Tien jaar botanisch-oecologische verkenningen langs het Veerse Meer. Natuur en Landschap 25: 59.

Benthem Jutting, Tera van, 1933: Mollusca (I) A. Gastropoda Prosobranchia et Pulmonata. Fauna van Nederland 7. Leiden.

Brandes, J., 1951: Verschleppung von Landschnecken durch einen Singvögel. Arch. Moll. 80: 85.

Heukels, H. en S. J. van Ooststroom, 1975: Flora van Nederland, 18e druk, Groningen.

Leege, Otto, 1898: Ornithologische Novembetaufzeichnungen von Juist (Lerchenzug 1897). Ornithologische Monatsberichte 6: 5.

Nienhuis, P. H. e.a. 1975: De Grevelingen, een afgesneden zeearm. Sterna 19: 1.

Trübsbach, P., 1934: Die geobotanische Verbreitung der Gastropoden im Gebiete der Zschopau nebst biologischen Untersuchungen. 24. Bericht naturw. Ges. Chemnitz.

Williamson, K., J. L. F. Parslow and S. P. Dance, 1959: Snails carried by Birds. Bird Migration 1: 91-93.

Het Mosterdveen bij Nunspeet

door J. A. Martens en G. H. Rietberg

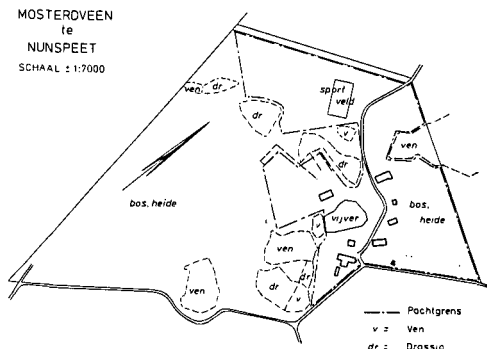
Ten noorden van Vierhouten, in de gemeente Nunspeet ligt het Mosterdveen. Het maakt deel uit van een recreatiecomplex bestaande uit een camping met dezelfde naam (opp. 14 ha) en de camping Saxenheim (opp. 68 ha). Het terrein is doorsneden met niet- of slecht verharde wegen.

Het Mosterdveen behoort tot de humus-arme gronden waarin ook stuifzanden voorkomen. Het maakte rond 1900 deel uit van de Oosteindsche Heide. Deze heide werd in het begin van deze eeuw bebost. Alleen het natte zuidelijke hoekje bleef bestaan.

De aanblik die het terrein nu biedt is die van een dichtgroeïend heideveld met hier en daar grote open plekken. Op die plaatsen bevindt zich meestal een ven met brede oeverzone. Slechts een enkel ven heeft echt open water. De laatste jaren verkeren de meeste vennen in een uitgedroogde toestand.

Van het ontstaan van de vochtige terreinen (het gebied ligt 15-20 m boven N.A.P.) is niet duidelijk of dit door een leembank of een ijzerlaag veroorzaakt wordt, dan wel of hier sprake is van een grondwaterniveau. Volgens de beheerder

MOSTERDVEEN
te
NUNSPEET
SCHAAL 1:17000

is de speelvijver het hoofdven dat gevoed wordt door wellen en via overloop de andere vennen van water voorziet. Hiervoor pleit het beeld op oude topografische kaarten van rond de eeuwwisseling. In een stuifzandgebied ligt daar de Vlaschmeer aangegeven met er omheen enige moeras-sige plaatsen.

Het doet een beetje vreemd aan achter een vennetje tussen wat dennen caravans te zien staan. Geen hek of bord is daarvoor gepasseerd. Dat klopt ook wel, want de camping Mosterdveen ligt in het vennen-gebied. Men heeft er erfpacht verkregen voor 'het betreedbare gebied'. De omgeving fungeert als uitloop. Die situatie is trouwens al oud. In het archief van de

gemeente Nunspeet zit een uit 1919 daterend schrijven van de N.C.S.V. over haar kampement aldaar. Dominee Buskes verhaalt over zijn belevenissen in die kampen in het boekje 'Hoera voor het leven'. Later werd de N.V. Eikenhof opgericht en deze nam het beheer over. Als zwemgelegenheid benutte men overigens de op twee kilometer afstand liggende Waschkolk. Tegenwoordig beschikt de camping over een eigen speelvijver (het hoofdven).

Klokjesgentiaan met ei-afzetting van Gentiaanblauwtje.

Het vennengebied is floristisch en vegetatiekundig van grote betekenis. In meer of minder grote hoeveelheden zijn waargenomen: klokjesgentiaan, moeraswespenorchis, witte snavelbies, lavendelheide,

veenbes, veenpluis, rondbladig zonnedauw, Klein blaasjeskruid, Waterdrieblad en diverse soorten veenmos, waaronder een soort uniek voor Nederland. Het is een van de weinige groeiplaatsen van Scheuchzeria. Voorts bevatten enkele vennen goed ontwikkelde plantengemeenschappen welke kenmerkend zijn voor oligotrofe heidevennen. Bovendien is dit gebied een der rijkste groeiplaatsen van Beenbreek. Over grote oppervlakte domineert hier deze in Nederland steeds zeldzamer wordende soort.

Ook faunistisch herbergt het Mosterdsveen interessante soorten. Adder, Ringslang en Hazelworm zijn waargenomen, evenals Groene kikker, Bruine kikker, Heidekikker, Levendbarende hagedis en Zandhagedis; verder het Gentiaanblauwtje en diverse libellesoorten.

Beenbreek in vrucht.

Uit bovenstaande mag blijken dat het om een rijk gebied gaat. Een rijkdom echter die aangetast wordt.

Recreatie en natuurbehoud hoeven per definitie geen strijdige zaken te zijn. Dit

kwetsbare vennengebied toont evenwel de nadelige gevolgen van bezoek. Afgezien van het hoofdven wordt een ven als speelplaats gebruikt: de oevers zijn vertrapt en planken en schotten in het water gegooid.

Door de droogte zijn veel drassige plaatsen beloopbaar en er vindt dan ook flinke betreding plaats. Hier en daar lagen bosjes geplukte en weer weggeworpen Beenbreek (beschermde plant!).

Het rondzwemmen van enkele bastaardeenden kan niet als faunistische aanwinst gerekend worden.

Geef om de natuur

door Jaap Wildschut

De aktie 'Geef om de Natuur', georganiseerd door het Wereld Natuur Fonds, werd gehouden van 21 tot 25 november j.l. De organisatoren rekenden op een opbrengst van rond de vijftig miljoen gulden.

Het viel echter flink tegen. De huis-aan-huis kollekte bleek slechts ruim de helft (minder dan dertig miljoen gulden) te hebben opgebracht.

Deze tegenvaller werd mede veroorzaakt door de kritiek die begin november op de aktie is losgebarsten.

Op 10 november gaf de Vereniging Milieudefensie te Amsterdam een verklaring uit, waarin ze zich duidelijk distancieerde van de aktie. In deze verklaring zegt de V.D.M. dat bij de aktie veel te veel de nadruk wordt gelegd op het inzamelen van geld, terwijl de natuur juist wordt bedreigd door het gedrag en de houding van mensen en bedrijven. Ook de jeugdbonden voor Natuurstudie lieten weten dat ze met de aktie 'Geef om de Natuur' niets uit te staan hebben.

We kunnen ons nu afvragen of de natuur-beschermingsbelangen wel gediend zijn met de kritische opstelling van bovengenoemde organisaties.

De opbrengst van de aktie 'Geef om de Natuur' zou (en zal) worden besteed aan diverse projecten: aankoop en beheer van

In het najaar komt wel sphagnumroofoor aldus de beheerder die de rijkdom van het gebied beseft.

Het Mosterdveen is eigendom van de gemeente Nunspeet. Bij onze navraag ten gemeentehuize kregen wij niet de indruk dat men daar geheel op de hoogte was van de natuurhistorische waarde ervan. Het is te hopen dat de besluitvormers van die gemeente zich bijtijds hun verantwoordelijkheid, juist ook naar buiten, bewust worden.

Adres van de schrijvers:

natuurgebieden, bescherming van diersoorten, edukatie en voorlichting, aktiefondsen en onderzoek.

De grootste spoed is geboden om al de in de projektenlijst genoemde (maar ook andere) natuurgebieden veilig te stellen, om al die diersoorten voor uitsterven te behoeden. Voor deze veiligstelling is geld nodig. Heel veel geld en op zeer korte termijn. Zelfs vijftig miljoen gulden zou een druppel op een gloeiende plaat zijn geweest.

Het is echter ook een feit dat met geld alleen de natuur niet te redden valt. Daarmee kan alleen een korte-termijnoplossing worden bereikt. De Vereniging Milieudefensie heeft groot gelijk, wanneer ze stelt dat een verandering van het gedrag en de houding van de mens en de bedrijven noodzakelijk is. Een fundamentele verandering van de maatschappij is zelfs noodzakelijk.

In het boek 'Geef om de Natuur' (uitgegeven door Het Spectrum) citeer ik uit het naschrift door Dr. J. H. Westermann: 'Ons gehele leven, hoe men het ook bekijkt - technisch, economisch, sociaal, cultureel, politiek of etisch - is wezenlijk afhankelijk van de al of niet evenwichtige verhouding tussen de menselijke samenleving en de natuur in al haar geledingen.